

Κυρία Ντ' Αβέρν, εννοουμένη τ ο υ Αντιβασιλέως, προς τού δούκα ντ' Ρισελιέ).

Η ΣΕΛΙΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΩΝ

Αγαπημένε μου, Χάρηκα εξαιρετικά μόλις αντίκρισα την επιγραφή στο φάκελλο μιας επιστολής, που έλαβα σήμερα πρωί...

Γνώρισα τόν γραφικό σου χαρακτήρα και ή καρδιά μου χτυπούσε γοργά απ' τη χαρά της...

Τι απογοητεύσι όμως, φίλε μου, μόλις διάβασα τις λίγες γραμμές που γε χαράζει το χροστό σου χροστό...

Μά γιατί είσαι τόσο σκληρός; Γιατί να μη διαβάσω και γώ με φόρα λίγα τρυφερά λόγια αγάπης, που να προσεχωχονται από σένα; Γιατί να βγαίνει πάντα ή ασπλάχνη ειρωνεία από κάθε λέξη, από κάθε φράση όλων των επιστολών που παίρνω από σένα;

Δέν αφήνεις ευκαιρία που να μη με ειρωνεύεσαι... Με κοροιδεύεις σαν μικρό παιδί και σε ό,τι πω θα βρης πάντα τόν αντίλογο! Μου φαίνεται, αγαπημένε μου, ότι δέν αξίζω μια τέτοια ταχτική έκ μέρους σου... Δέν έκανα τίποτα που να σ' έχη πεφάνει ή να σ' έχη θυμώσει...

Δέν μπορώ να εξηγήσω ποιές απορριμές προκάλεσαν την τόση απέχθειά σου σε μένα... Γιατί με αποστρέφεται έτσι; Γιατί;

Σταματώ ως εδώ με μια θερμή παράκληση: Νά μου γράφης άμεσαώς τί έχεις μαζί μου... Για ποιά λόγο τηρείς αυτή την εχθροική στάση απέναντί μου... Περιμένο, φουρτισμένη, δυσαρεστημένη μαζί σου, μά δέν μπορώ να ή σε φιλήσω γλυκά, με πόνο, με άφραστη αγάπη, παιδί μου χροστό.

A.

(Η ίδια στον ίδιο).

Παρίσι, 24 'Ιουλίου 1715.

Αγαπητέ μου Δούξ, Έλαβα σήμερα την απάντησί σου στο χθεσινό γράμμα μου... Ηταν γεμάτη ανθάδες, ειρωνείες, κοροϊδίες και τά διάφορα άλλα σνθησιμένα σου... Έπι πλέον δέ ο φάκελλος είχε και τού σήμα σου απ' έξω, φαρδύ-πλατύ, εις τράστον ώστε όλοι πλην είδησι πως μούγρφεζ έσύ...

Άκουσε, φίλε μου, να σου πω κάτι, πολύ σοβαρό και όριστικό πειά αυτή τη φορά: "Αν σ' έπισσε τώρα τελευταία ή μαγία να με έκοδέτης στά μάτια τού κόσμου και να μην αφήνης περιστάσι που να μη με χτυπάς κατάστηθα με τά πυκρά σου λόγια, θάταν καλά να σταματήσομε ως εδώ και να μείνουμε για τού μέλλον δυο καλοί φίλοι... Μη μού ξαναγράψεις δέ στο εξής καθόλου, γιατί ασφαλώς θα δυσαρεστηθώμε για καλά.

Τι τά θέλεις, φίλε μου... Μπορεί κανένας να μη χωνεύη ένα πρόσωπο... Φαντάζομαι όμως ότι άν έπαιρνε να τού γράφη μια επιστολή, θα έκαφραζόταν κάπως ευπροπέστερα και σεμνότερα απ' ό,τι εκφράζομαι σέ σε τόσα γράμματά σου... Και μάλιστα χωρίς να σούχω κάνει τίποτα, που να δικαιολογή τόν θυμό σου... Πάντα ήμουν για σένα ή αγαπημένη και καλή σύντροφος... Πάντα σε μένα ερχόσουν να πής τις πιχρες σου και την αγανάκτησι την άνισχυρη που σ' έπιανε για τόν Δείνα ή τόν Ταδε ύποργό τού 'Αντιβασιλέως, που με τις πλάτες τού παντοδύναμου κυρίου των σε κατέρεχαν... Τι ήταν αυτό, Θεέ μου, που μεσολάβησε μεταξύ μας και σ' έκανε ν' αλλάξης τόσο άπότερα κι' απάντηχα; Δέν ξέρω...

Πρόσθεε μονάχα μη μετανοήσεις γιατί με δυσαρεστήσες...

A.

(Η κ. Ντε Γκομπριάν προς τόν στρατάρχη δούκα ντ' Ρισελιέ).

Αγαπητέ μου Δούξ, Αρχισσε, μά την αλήθεια, να μού γίνεσαι ανυπόφορος με τις άπιστιες σου και τη συστηματική άπουσία σου στα ραντεβού μας...

Τά συμφωνώμε καλά-καλά, όρίζομε την ώρα και τόν τόπο, πάω, σαν κουτή που είμαι, παφίτη και καλύτερ' έχει, περιμένο... περιμένο... Ο τρομερός γόγης και κατακτητής γυναικείων καρδιών στρατάρχης δούξ ντ' Ρισελιέ.

Με πνίγει ή άγωνία, στρέφω τού κεφάλι μου παντού, ώρα με την ώρα ξαφνιάζομαι, νομίζοντας πως ξεπροβόλεις από κάτω, με χαμένα πάνε όλα... Φεύγω πάρα για τού σπίτι μου, με πόνο και λύσσα στην ψυχή, για την άχαρτακρήστη διαγωγή σου.

Μου φαίνεται λοιπόν πως όλα πειά θα τελέωσον μεταξύ μας, άν εξακολουθήσεις την ταχτική σου αυτή... Έχασσε — κατά τά φαινόμενα — τη σειρά, αγαπητέ μου... Δέν μπορείς δηλαδή να βρης μέσα στις άτελείωτες περιπέτειες, πομπυλεξες, όλα δέ αυτά: φιλενάδες, ραντεβού, ώρα, τόπος, πάρε-δώσε με τη μιά και με την άλλη, γίναν σαλάτα στο μυαλό σου και έχασσε κυριολεκτικώς τόν μπουσουλά, ταμψύτατες...

Δέν ξέρω πόσες άλλες μπορεί να σε περιμέναν και να σε περιμένουν την ίδια ώρα με μένα... Μά έχω δέν έχω καμιά διάθεσι πειά να καταντήσω νευροπάστο σου, για να με στέλνης τότε δω και τότε κεί να περιμένο στα χαμένα... Και κεί που με τρών έμένα τά φρέια και φρούζω από λύσσα και πείσμα, μούχρεται σωστή τρέλλα μόλις σκεφθώ ότι την ίδια ώρα σού, γυμνένας σ' αλληνης άγκαλιά, δέχεται ξέννοιαστος τά φιλιά της...

Και όχι μονάχα την ώρα εκείνη, ή και τώρα ακόμα που σου γράφο, είμαι ικανή να σε στίσω άν σ' είχα μπροστά μου...

Λοιπόν, αγαπημένε μου (επαναστατεί ή ψυχή μου όταν σου δίνω τόν τίτλο αυτό, μά τά χεύλια μου, αδελά μου, τόν μουραουριζομή), τελείωσαν μεταξύ μας τά ψέματα... Δέν άντ έχω πειά στο σπαραγμό της περιφρονημένης αγάπης μου και της λαχτάρας μου, για σένα... "Αν δέν μ' αγαπάς, να μου τού γράφης καθαρά για να τού πάρω απόφασι... "Αν όμως μετανοιώνεις και εξακολουθείς να μ' αγαπάς, τότε στείλε μου αύριο βράδυ, στας 5, την άμαξιά σου να με πάρη... Νά παραγγείλεις όμως στον άμαξά σου να πηδή απ' την αυλόπορτα των μαγειρείων...

Περιμένο Γ.

(Απάντησι τού Ρισελιέ στην παραπάνω επιστολή).

Κυρία,

Σας ευχαριτώω εξ όλης ψυχής να παραμένετε διαρκώς εις τά μαγειρεία, πειά τόν όποιον μού γράφετε, όπως γοητεύετε τούς παραμαγειρείους, διά τούς όποιους και ελάσθητε...

Σας αφήνω ύγειαν όριστικώς, φίλτων μου τέκνον!

Στρατάρχης ΝΤΕ ΡΙΣΕΛΙΕ

(Η κυρία Ντε λα Ποπελινιέρ προς τόν δούκα ντ' Ρισελιέ).

Αγαπημένε μου φίλε, δική μου καρδιά, Γιατί πάντα μού γράφεις τόσο ψυχρά; Γιατί στα γράμματά σου μέσα δέν βρίσκω παρτά μονάχα δυο-τρεις φράσεις αγάπης, ξερές και λυγρόλογες; Όλα τά άλλα είνε υποθέσεις, ρουαρέτια, παζάρια, κτήρια, εισοδήματα, και με μια λέξη όλα, όλα ανεξαίρετος, όσα δέν μ' ενδιαφέρουν, και μονάχα δυο λόγια αγάπης θερμής κι' αληθινής δέν βλέπω μέσα στις επιστολές σου.

Είμαι όμως άδικη μαζί σου, αγαπημένε μου... Ξέρεις καλά ότι μονάχα για σένα αναπνέω, ότι είσαι ή καρδιά μου, τού φώς μου... Και γι' αυτό, χωρίς να θέλω, πονώ φριχτά κάθε φορά που δέν σε βλέπω ή κάθε φορά που δέν έχω νέα σου... Έχεις τόσες υποθέσεις στο μυαλό σου, τά καθήκοντά σου είνε πολλά και σοβαρά και δέν σ' αφήνουν ίσως καιρό να με βλέπης συχνά και να μού γράφης πολλά... Πολλές φορές, όταν κατορθώνω να βάλω χαλινό στο πάθος σου που με κάνει, τά σκέφτομαι όλ' αυτά, βρίσκω πόσο δίκαιο έχεις και ανακουφίζομαι εξαιρετικώς...

Μά πάλι, όταν ή λατρεία που σου έχω, ξεχειλίσει πειά άσυγγράτητα, δέν μπορώ να κάνω άλλωθως, αγαπημένη μου καρδούλα... Τότε μού φταίνε όλα, όλα, μά περισσότερο έσύ, που με την άπουσία σου προκαλείς την άτελειά μου... Τι μού μένει τότε, όταν έσύ μού λείπεις; Τά γράμματά σου!

Σκόβω λοιπόν με άγωνία άπάνω

Η ΠΑΘΗΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ

..... ΜΙΑ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ

(Γιά την Πατρίδα και τόν Βασιλέα!—Γιά την Πατρίδα και τη Δημοκρατία!)

'Ερνέστος και ό Εγγένιος ντέ Σανζύ, γόνοι μιάς από τίς άριστοκρατικότερες οικογένειες τής Γαλλίας, είχαν μεγαλώσει μαζί, με τούς ίδιους πόθους και τά ίδια όνειρα, και άγαπώντουσαν κατά παραπάνω από αδελφικά. Κατά την ενηλικίωσή τους όμως συνέθη να έγραψή ή Γαλλική 'Επανάστασις και τότε οι δύο αδελφοί βρέθηκαν σ' αντίθετα στρατόπεδα. 'Ο 'Ερνέστος, ό μεγαλύτερος, άρραπωσε φανατικά τόν βασιλέα, ενώ ό Εγγένιος, ό νεώτερος, είχε ταχθεί με τό μέρος τών επαναστατών.

Όταν έπεράστηκε ή επανάστασις και κηρύχθηκε ή δημοκρατία, ό πρεσβύτερος ντέ Σανζύ, φεύγοντας τό μίσος τού προμερού Ροβεσπιέρου και τών παιδιών του, εγκατέλειψε την περιουσία του στο νεότερο αδελφό του και ζήτησε άσυλό στη Βανδέα. 'Η Βανδέα, τότε ερημιμένη ως καταφύγιο όλων τών μοναρχικών φρυάδων. Μετά τό θάνατο τής επαναστάσεως, ό Εγγένιος ντέ Σανζύ έβγαρε επί παρουσιά τού λαού τίς εικόνας τών βασιλέων και τούς τίτλους εύγενείας που φηλαγόντουσαν επί αιώνια στο μέγαρό του, ντύθηκε τή στολή τού επαναστάτη και αντίστασε τα ποικίλα οίκοσημα τών έπισκεπτηριών του με την άπλή ευγνωμη: «Πολίτης Σανζύ».

'Επειδή όμως έντομεταξύ οι βασιλικοί, οι όχνησιμένοι στη Βανδέα, είχαν κερδίσει πολλές νίκες, ή 'Επιτροπή τής Κοινής 'Αμύνης που ήδρευε στο Παρίσι, άποράσισε να στείλ η εναντίον τους τόν γενναίο στρατηγό Κλεβέρ, με την έντολή να τούς έξολοθρεύσει. Μεταξύ τών άνδρων που άπολούθησαν τόν Κλεβέρ στην έξαστρατεία του αυτή συμπεριλαμβανόνταν και ό Εγγένιος ντέ Σανζύ.

Ο Ο Ο Ο ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ Ο Ο Ο Ο

'Η Μαρία την αγαθήν μερίδα εξέλεξατο...

'Ηταν νύκτα. Τά στρατεύματα τού Κλεβέρ πλησίαζαν διαρκώς προς τή Βανδέα, τή φοιλή αυτή τών εύγενών που ζιμεναν πιστοί στο παλαιό μοναρχικό πολιτεία.

Προτού διατάξει τούς άνδρους του να στρατοπεδεύσουν, ό στρατηγός κάλεσε τόν ύπασπιστή του και τού ειπε :

— Πολίτα, είδοποίησε τούς σοματάρχους να φέρουν μπροστά μου τόν τοιμημένο άγγελιαφόρο τους, τόν χρειάζομαι για ύπηρεσία.

Πέρασε μισή ώρα και ό ύπασπιστής τού Κλεβέρ μπήκε στη σπηλι τού στρατηγού, συνοδευόμενος από ένα στρατιώτη.

— Πλησίασε, νεαρό μου, τού ειπε ό Κλεβέρ, πώς λέγειςαι ;

— Σανζύ.

— 'Α, έχω ακούσει τ' όνομά σου. Φημιέσαι για γενναίο παλληκάρη κι' αυτό με ικανοποιεί, γιατί έχω να σου έμπιστευτώ μια σπουδαία άποστολή...

— Διατάξτε, στρατηγέ μου!

— Πρόκειται να διαβιβάσεις μερικώς έγγραφας διαταγές μου στο σώμα τού 'Επαναστατικού στρατού, που σταθμεύει ανατολικά τής Βανδέας. Θά τό κατορθώσης;

— Μάλιστα.

— Αίτοι οι διαβολοβασίλικοι θάχουν ίσως εγκαταστήσει στο δρό-

σ' αυτά, τά διαβάξω και τά ξαναδιαβάξω άκόρματα, μα πουθενά, μέσα στις γραμμές τους, δέν βρίσκω τά λόγια που ποθώ... Ναι, ψυχή μου, τά λόγια που ποθώ και τά αίσθηματα που διαψέει ή αγάπη μου δέν φαίνονται πουθενά, μέσα στα γραμματά σου...

'Εσπερε ναίνα γεμάτα με λόγια που κίνων εύτυχημένον και κείνον που τά διαβάξει...

Δέν σου γράφο άλλα, γιατί φοβόμια μήπως σέ θυμώσω, άγόρι μου γλυκό... Θά προτιμώσαι ναχόνα χόρνα άπ' τή ζωή μου καθ' φορά που τό αγαπημένο μου προσωπάκι σου κατασκιάζει από θιγιο ή από λύπη...

Σέ φιλώ γλυκά λατρεία μου Π.

μο κατασκόντους...

—Θά τούς άποφύγω!

—Μπράβο, γενναίε μου. Τό βρος σου μου άρέσει...

"Υστερ' από λίγα λεπτά, ό Εγγένιος Σανζύ καθάλλικερε ένα γερό άλογο και άναχώρησε καλπάζοντας προς τό μέρος που τού είχαν ύποδειξει. 'Εσπερε έτσι πρώτον μάλιστα ώρα.

'Εξάρνα ένας άλλος ξφικτος φάνηκε στο στέρνιμο τού δρόμου. Στάθηκε αντίξου σπόν Εγγένιο και φώναξε :

— Τίς εί; Λέγε τό σύνθημα, άλλουσις πυροβολώ!

'Η φωνή του, ξερή κι' έπιτακτική, έκανε όστόσο τήν καρδιά τού Εγγένιου να σκιρτήσει. Κέντησε έξαρνα τό άλογο του και πλίσιασε τόν ίπτα :

— 'Ερνέστε! φώναξε τότε με φωνή πηγάμη.

— Εγγένιε! άπάντησε συγνηνιμένος κι' ό άγνωστος.

Οι δύο αδελφοί ντέ Σανζύ είχαν άναγνωρίσει ό ένας τόν άλλο κι' άγαλιάστησαν, κλαίγοντας σαν μικρά παιδιά.

'Εξάρνα, μέσα σπόν καράροο έναρχαλισμό τους, τό έγγραφο που έφερε ό Εγγένιος στο στήθος του, άφησε ένα έλαφρό τρέξιμο.

Οι δύο αδελφοί πνίχτησαν τότε άπότομα, σαν να ζητιούσαν από κάτω όνειρο και τραβήχτησαν μαζοτά ό ένας άπ' τόν άλλο.

Πρώτος διέπλεσε τή σιωπή ό πρεσβύτερος Σανζύ, λέγοντας :

— Εγγένιε, δός μου αυτό τό έγγραφο, που βαστάς στο στήθος σου!

— 'Ερνέστε, αυτό που μου ζητάς είνε άτιμο! φώναξε ό Εγγένιος.

Νέα σιωπή άκολούθησε. Σε μια στιγμή ό 'Ερνέστος προχώρησε κατάλομος και άργαζε τόν αδελφό του σπόν διο.

— Εγγένιε, άκουσέ με, τού ειπε. Μαντεύο, ότι άπ' αυτό τό έγγραφο, που κρύβεις πόν κόρφο σου, κρύβεται ή σωτηρία όλων τών βασιλοφρόνων και συνεπώς όλολήθρου τού έθνους. Με γνωρίζεις και σε γνωρίζω άρετά. Ούτε σ' θά ύπογορήσει, ούτε εγώ. 'Αν είμαστε ζένοι, θά λύσουμε τή διαφορά μας με τά όπλα. Τό ίδιο λοιπόν άς κάνουμε και τώρα.

Και λέγοντας αυτά τά λόγια, άπισθοχώρησε κάμπουσα βήματα και ήρωσε τό πατόλι του. 'Ενας λυγμός συνεζόνησε τόν Εγγένιο. Θεριά δάξουνα κλιούσαν στα μάγυρια τού 'Ερνέστου.

— 'Ετοιμος, Εγγένιε; ρώτησε με ύπόκοψη φωνή.

— Ναι, 'Ερνέστε!

— Για τήν πατρίδα και τόν βασιλέα, Εγγένιε!

— Για τήν πατρίδα και τή δημοκρατία, 'Ερνέστε!

Απλή έκπυροσκόρησις άκούσθηκε...

Μά ή σφαίρα τού 'Ερνέστου Σανζύ δέν άτόχησε τού σκοπού της. Χτύπησε τόν Εγγένιο από στήθος, στο μέρος ακριβώς που είχε τό έγγραφο τού στρατηγού Κλεβέρ, και τόν κλίσε κάτω από τ' άλογο του.

Μόλις ό 'Ερνέστος άνοιξε τά μάτια του και είδε τόν δυστυχημένο τόν αδελφό να πέφτ η άπ' τ' άλογο του, ξεκαθάλλικερε άμέσως, γονάτισε πλάι του κι' άρχισε να τόν φιλη, κλαίγοντας άτελεισιμένα. 'Αλλόμονο όμως!... 'Ο Εγγένιος ντέ Σανζύ ήταν νεκρός.

'Ο 'Ερνέστος ξεκοψίωσε εύθύς τή στολή του, πήρε τό πολύτιμο έγγραφο πουσπαζε αίμα, φίλησε για στεργή φορά τόν αδελφό του. Ξανακαθάλλικερε και χάθηκε τρέχοντας σαν τρελλός μέσα στο σκοτάδι τής νύχτας.

Τήν άλλη μέρα, κατά τή σύρραξη που έκακολούθησε μεταξύ δημοκρατιών και βασιλοφρόνων, ένας εύγενής νέος άρμισε στην πρώτη γραμμή, χωρίς να κρατάη ούτε σπαθί ούτε πιστόλι στο χέρι, και έπεσε κατακρυπτημένος άπ' τίς έξθραξές σφαίρες.

'Απάνο στα κοιτάη τής στολής που ύπήρχε χαραγμένο τό οικόσημο τών Σανζύ. Οι σύντροφοί του που έτρεξαν να τόν σηρώσουν καθώς έπεφτε, τόν άκουσαν να ψιθυρίζει προτού ξεσηχτήσει :

— 'Ω, Εγγένιε!... Εγγένιε!... Συγχώρησε με!...